

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΕ. ΦΥΛ. 1

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΒΑΤΟ, 19 ΤΟΥ ΦΕΒΡΕΡΙΟΥ 1917

ΑΡΙΘΜΟΣ 607

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕΣ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΑΚΡΟΑΤΗΣ Φιλολογικῆς διμῦλες
ΑΡΦΑΣ. Είναι μεγάλη ἡ ἀγάπη μου.
Δ. ΑΝΤΡΕΓΕΦ. Μέρα γιομάτη ὀργή.
ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ. Νύχτα.
Ρ. ΓΚ. Νέα Βιβλία (Ἡ Ἑλένη τῆς Σπώρης).

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ. Γιά τὴν πατρίδα!
ΚΑΠΗΟΣ. Διαλεχτὴ συναντία.
Δ. ΚΟΥΚΟΡΙΚΟΣ. Χαμοί.
Κ. ΔΗΛΙΑ ΜΑΛΛΑΜΟΥ. Ὁ Ἐθελοντής.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Λόγος καὶ ἀντίλογος.
Α. ΠΑΥΛΙΔΗΣ. Προσφορά.
Ι. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ. Γιά ἓνα Γλωσσάριο.
Δ. Π. Τ. Μπαίνοντας στὰ δεκαλέντε...
ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Σημείωμα γιὰ μιὰ
μετάφραση.
Ἡ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

(Ἀπὸ τοὺς «Γωμολογίας» τοῦ δεύτερου ἀνέκδοτου τόμου).

Η ΜΟΥΣΑ

Ἀνάξιος μέσα σιτοὺς πιστοὺς μου
κι ὅσων πάλιν καὶ ἀνασασμὸ
τοὺς δίνει ὁ νοῦς μου,
ἀνάξιος ὅποιος δὲ μπορεῖ,
μέσ' στὸ σεισμὸ τὸ χαλασμό,
κίστρο τῆ γιομένη του νὰ στήσῃ,
καὶ καρτερεῖ
καὶ λέει: νὰ ἰδῶ! Καὶ δὲ μπορεῖ,
κι ἀργοσαλεύει τοῦ ἡ ψυχῇ,
σὺν τὸ κυπαρίσσι..

Ἀνάξιος ὅποιος τὰ φτερά του,
φτερά ἀπὸ σκέψην ἢ ἀπὸ πράξῃ,
δὲ γοργανοίγει τα, χαρά του,
γιὰ νὰ πετάξῃ
βοριάς θρακιάς μὲ τοὺς ἀνέμους
πρὸς τοὺς πολέμους.
Ἀνάξιος ὅποιος συλλογιέται
καὶ μέσ' στοῦ λογισμοῦ του κλειέται
τῇ φυλακῇ
καὶ πότε ἔδω σκυφτὸς τραβιέται
καὶ πότε ἐκεῖ,
ἀνάξιος μέσα σιτοὺς δικούς μου,
θυσία κι αἷς φέρνῃ στοὺς βαιμούς μου,
σακάτης ὅποιος καὶ βαριέται
κι ὅποιος ξαφνιάζεται καὶ στέκει,
ἢ τρέμοντας παραπάτεῖ
τὴν ὥρα πὸν ἔσκουζε ἢ βροντῇ,

τὴν ὥρα πὸν ἔπεσε παρέκει
τ' ἀστροπελέκι.

Κι ὅποιος ποδίζει κι ἀργὸς μένει,
ἀνάξιος· τί κι αὐτὸς βαραίνει
ὅσο βαραίνουν τὰ καράβια
τὰ γέριχα, πυρατημένα
γιὰ τὰ παιδιά, γιὰ τὰ κουτάβια
ξαυμάτωτα στοὺς μώλους πέρα,
ἐκεῖ πὸν ἡ μόρα, ἐκεῖ πὸν ἡ ξέρα
λυσσομανῶνε στὰ μπουγάζια,
καὶ στ' ἀνοιχτὰ τοῦ ὠκεανοῦ,
μακρὰ ἀπὸ τ' ἀπραγα μαράζια
τοῦ στεγριανοῦ,
στὰ κύματα π' ὅσο ἀγριεύουν
κι ὅσο πεισμώνουν,
τόσο τὸν ἄνθρωπον ἀντρειεύουν,
τόσο δυναμώνουν.

Κι ὁ ποιητὴς ἀνάξιος πιά,
κι ἀκόμ' ἀνάξιος κι ὁ σοφὸς
ποὺ δὲν ἀνάφτουν πυρκαγιὰ
κι ἀπὸ τοῦ λύχνου τοὺς τὸ φῶς,
ὅταν ἀλύπητη βαρεῖα
ξεσπᾷ ἡ Ἀνάγκη, καὶ προστάζει.
Ἀνάξιος εἶναι ὅποιος διστάζει.
Ἀνάξιος ὅποιος μέσ' στὴν Πράξῃ
ποὺ μέσ' στὰ αἵματα πατάει
κ' εὐφραίνεται στὰ ποταμῖδια,
ἀνάξιος ὅποιος ἀπαλὰ

κρατάει τῆς σκέψης τὸ μετάξι
γιὰ πέπλα, γιὰ χρυσοκεντίδια.

Ἄναξις ὅποιος, μὲ ὅποια σκέψη,
Καὶ ἡ πράξη τοῦ εἶναι σὰν τὸ ξύλο
τὸ ποτισμένο ἀπὸ βροχὴ
τὸ ρίχνουν τῆς φωτιᾶς, νὰ θρέψῃ
τὴ φωτιά· μάταια· πῶς ν' ἀνάψῃ;
ἀνήμερο εἶναι νὰ καῇ,
γιὰ νὰ κάψῃ.

Ἄναξις ὅποιος μὲ τὸ σκύλο
τὸ συρτὸ μοιάζει, σὰ δαρυτῇ,
ὅταν ἀργὰ ἢ γοργὰ θάρυτῇ
τῆς κρίσης ἢ ὥρα,
κι ἀντιχτυπιένται τὰ στοιχεῖα
στὰ σύγνεφα ἢ στὴν πολιτεία,
κεραυνοφόρα.

Ἄναξις ὅποιος ξάφνου ἀκούει
τὸ προσκλητήρι τῶν καιρῶν
νὰ τὸ φυσᾷ ἢ νὰ τὸ κρούῃ
σάλπιγγα, ἢ τύμπανο· τὸ ἀκούει,
δὲ λέει : Π α ρ ὠ ν !

Ἄναξις ὅποιος μαρμαρώνει
σὰ νὰ τὸν πότισαν ἀφιόνι,
κι ἀντὶ τὰ λόγια τὰ χρυσὰ
ποὺ ἀστράπτουνε καὶ ὀρθὰ καὶ ἀκέρια,
τὰ λόγια του μουντά, μισά,
τὰ λόγια του σὰν ἀγκοκέρια.
Ἄναξις ὅποιος δὲ γνωρίζει,
ἢ μέσ' στὸ νοῦ του δὲ σταθεῖ
πῶς κυβερνᾷ καὶ πῶς ὀρίζει
τὸ Λόγο ποὺ εἶναι σὰ σπαθί.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Μάννα, τῶν κόσμων ἡ ἀρμονία
σὲ φορεῖ στὸ κεφάλι της κορώνα·
πῶς τῶν ὀλέθρων ἢ Γοργόνα
σοῦ ἀρμάνωσε τὰ χέρια ποὺ μοιράζουν
τὸ μέλι καὶ τὴν ἀμβροσία ;

Ἡ πράξη τοῦ σοφοῦ, εἶν' ἡ σκέψη.
Δὲν εἶναι ἀνάξις ὅποιος δείχνεται
σὰ νὰ μὴ τὸν ταράζουν
καὶ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν πατρίδων τὰ δεινά.
Πόσες φορὲς τοῦ ἀτάραχου τοῦ πρέπουν
[Ὡσαννά.

Παιδῶν ἀνεμοστρόβιλοι ἀκυβέρνητων
πῶς τὰ θολώνουν τῶν ψυχῶν τὰ μάτια,

πῶς τῶν πατρίδων κορέμονται στὰ ράγια τῶν
[κυβερνητῶν
τὰ αἱματοστάλαχτα κοιμάτια!

Ἡ πράξη τοῦ σοφοῦ, εἶν' ἡ σκέψη,
καὶ τὸ τραγούδι εἶναι τὸ κάστρο τοῦ ποιητῆ!
Δὲν εἶναι ἀνάξις τὸ χρυσάφι ὅποιος κρατεῖ
χωρὶς νὰ τὸ ξοδέψῃ·
ἄξις ποὺ εἶναι σὰν ἄγνωρος μὲ τὴ δική του
[γνώση,

σὰ νᾶχῃ ὄχι νὰ δώσῃ,
μὰ σὰ νὰ θέλῃ νὰ γυρέψῃ,
κι ἄς τότε κράξουν οἱ ἄσωτοι ζητιᾶνο ἢ σφι-
[χτοχέρη.
Γνωρίζει ἡ πράξη τὰ μισά, τὰ κέρια ἢ σκέψη
[ξέρει.

Σὲ ἀνταριαστοὺς κάποιους καιροὺς ξέχωρος
[φτάνει ὡς τ' ἄστρα
ὅποιος κρατάει τὴ γνώμη του μ' ὅλη τῆς τὴν
[ἀλήθεια
ἐκεῖθε ἀπ' τᾶγρια ρέματα κι ἀπὸ τὰ γαῦρα
[πλήθια,
μέσ' στὴ χαλάστρα ὀργὴ καὶ ὀρμὴ μὴν ἀνεργῇ
[ὄψῃ πλάστρα.

Ἀπάνου ἀπὸ τὸ δυνατό τὰ πάντα ποὺ λυγίζει
κάποιος κριτῆς ὑπάρχει καὶ ζυγίζει.

Πόσες φορὲς τοῦ ἀτάραχου τοῦ πρέπουν
[Ὡσαννά!

Καλὰ καλὰ καὶ ἀληθινὰ
ἡ δύναμη δὲν εἶναι καὶ δὲ εἶναι
παρὰ μαζὶ
μὲ τὴ Δίκαιοσύνη.
Γυρτὸ κεφάλι γαληνὸ μὲ τὴν ταπεινοσύνη
θαρρεῖς πῶς γέρνει μοναχὰ γιὰ νὰ δεχτῇ
κάποιο στεφάνι ποὺ ἀπὸ δάφνη ἔχει πλεχτῇ,
ποὺ ἔχει πλεχτῇ ἀπὸ κρίνο
γιὰ τὸ κεφάλι ἐκεῖνο.

Δὲν εἴστε ἀνάξιοι, μέσ' στὰ κάστρα σας κλειστοί,
σεμνὲ σοφέ, τρελλὰ ποιητῇ,
δειλὸ ἄς σὲ κράξουν καὶ ἀπραγο καταφρονετικά.
Εἶν' ἄξις ὅποιος μέσ' στὸ κάστρο του κλειστεῖ
γιὰ νὰ φυλάξῃ ἀπείραχτα καὶ ἀπάρθενα
τὰ λόγια τὰ προφητικά.

Θὰ γρικηθοῦν ἀργὰ ἢ γοργὰ, σὰ θὰ σημάνῃ
[ἢ ὥρα,
πρώϊμα καὶ μὲ τὴν ξαστεριά, στερνὰ καὶ μὲ τὴ
[μύθρα.

Ποιὸς ξέρει! Ὁ Λόγος θάκουστῇ σὰν πρέπη
[νάκουστῇ],
τὶ πέρα πάει κι ἀπάνου ἀπὸ τὰ ἡσυχὰ,
πέρα κι ἀπάνου ἀπὸ τὴν ταραχή,

νόμος αὐτοκυβέρνητος, σκοπὸς καὶ βρυσομάνα
[ἀρχή,
μὲ τῇ φωνῇ του μοναχά, κι ὅταν ἀκόμα μένη
μὲ στόμα πού τὸ σφράγισε μαλαματένια μιὰ
[σιωπή
σιωπή, πού σ' ὅλα γύρω της ἀδιάφορη καὶ
[ξένη,
δείχνει σὰ νάχη κάτι ἀπ' ὅλα πὸ βαθὺ νὰ πῇ.

Μάννα, τῶν κόσμων ἡ ἀρμονία
σὲ φορεῖ στὸ κεφάλι της κορώνα·
τῶν Ἑλικώνων ἡ οὐρανια,
τὰ χέρια πού τὰ νέχταρα κερνᾶνε ποιά Ἑρινύα
μὲ φεῖδια σου τὰρμάτωσε; Σὲ σπρώχνει ποιά
[Γοργόνα;

Στὴ σιδερένια γοργοχέρα Πράξι,
χαρὰ τοῦ Ὀλύμπου ἢ Βαλκυρία; χαρίζεις
[θρόνο·
κ' ἐγὼ τῆς σκέψης πού εἶν' ἀπὸ μετὰξι
βωμὸς ὑψώνω.

Κι ἀπ' ὅσα σὲνεργα ὁ χαμός,
κίχους τῆς γῆς καὶ παιδεμός,
δοῦλεῖς καὶ ἀγωνίζεσαι γιὰ νὰ τὰ ξαποστείλῃς
στὴ γῇ, στὰ νέφη, στοὺς βυθούς τοῦ ὁκεανοῦ,
γιὰ μὲ βιβαίνει πὸ πολὺ τοῦ κήπου τὸ
[γιοφύλλι,
καὶ στῆς μουριᾶς τὸ φύλλο, τὸ ἀργοδόουλεμα
τοῦ σκυληκιοῦ.

Κάποιες θρονιάζονται σκληρὲς κι ἄγριες
[μεγαλοσῦνες
ἀπάνου ἀπ' ὅσα κρᾶζουμε κακίες ἢ ἀρετές·
ὅμως ψηλότερα κρατιοῦνται κι ἀπὸ κεῖνες
τῆς ἄγριες καὶ σκληρὲς μεγαλοσῦνες
παρθένες ἡμερες καλοσῦνες
ἀπ' τὴν ἀπαλοσύνη τους μονάχα δυνατές.

Καὶ εἶν' ἄξιος καὶ πορεύεται καὶ μὲ τὴν τρικυμιά,
καθὼς πορεύεται καὶ μέσα στὴν ἀπανεμιά,
τῆς σκέψης του ὁ σοφὸς πιστός· γιὰτ' εἶναι ἀπὸ
[τὴ θεία
ψυχὴ πού πνέει ἀπάνου ἀπ' τὰ στοιχεῖα,
πνοὴ καὶ ἡ σκέψη, μιὰ.
Καὶ εἶν' ἄξιος ὅποιος τὸ κανόνι
νάστράφτῃ ὅταν ἀκούῃ καὶ νὰ βροντᾷ,
τὸ μέτωπο, τῆς δάφνης δόξα, τὸ στυλῶνει
στὴν ἄρπα ἢ στὸ βιβλίο τὰ τρισευλογητά.

Κι ὅπως τῆς μάννας ἡ στοργὴ τρανεύει
ἀπάνου ἀπ' τὸ προσκέφαλο τοῦ σπλάχνου της

πού κιντυνεύει,
Ἀγάπη, ἐντός του αἰσθάνεται πὸς πᾶς νὰ
[μεγαλώσῃς,
γιὰ τὴ χαρὰ τῆς μουσικῆς, γιὰ τὰ βαθιά τῆς
[γνώσης
ἀγάπη, γιὰ τὰ δίδυμα τὰ δύο,
τὴν ἄρπα, τὸ βιβλίο,
ὅταν ἡ ἀλόγα ἢ καίτου ἐκεῖ κοντὰ
ἀκούῃ νάστράφτῃ θεοῦ ὁργὴ καὶ νὰ βροντᾷ.

Ὡ τῶν Πινδάρων ἀγριελίες καὶ δάφνες τῶν
[Τυρταίων!
τὰνακρεόντεια ρόδα νὰ στολίσουν
ὅμοι μορεῖ καὶ νὰ φεγγοβολήσουν
κορμοστασιὲς παλληκαριῶν καὶ μέτοπα
[γενναίων.

Ἀπάνου ἀπὸ στρατηλατῶν καισαρικῶν ὁρμῇ,
ρωμαῖα ὁρμὴ νικήτρα καταλύτρα, —
μοναχικὴ, ἀκατάδεχτη καὶ σὴν καταφρονήτρα
τοῦ κόσμου πού παρᾶζεται στὰ πόδια της,
[καὶ ξένη,
ἡ λύρα ἡ κοσμογονικὴ τοῦ Λουκρητίου στημένη
θριαμβευτικῇ.

Μοῦσα τοῦ Ὀλύμπου φωτεινῶς, χαρὰ
τοῦ πρᾶσινου Ἑλικῶνα,
τὸ νόημα εἶναι τῆς ζωῆς, ἰδέαι· καὶ τὰ φτερά;
καὶ τὰ φτερά της, ὄνειρο. Πιὸ ἀπάνου ἀπ' τὴ
[Γοργόνα
τοῦ μίσους καὶ τοῦ παρασμοῦ, τοῦ ὀλέθρου
[καὶ τοῦ τρόμου,
σὴν πρωτοστάτης ἄγγελος τὸ γαλανὸ ὄνειρό
[μου.

Εἶμαι ποτ' ἴμι ἀπὸ τραγοῦδια ἀχάλαστα, γιὰ
[ιδεῖς
χρυσὴ ἢ κιθάρα, χάρισμα δικό σου οὐρανοπλάνο,
ἀπὸ κυκλώπεια μάνητα κι ἂν πᾶνε οἱ κόρδες
(τῆς κ' οἱ ὀδές,
ἀπὸ καινούριες ἀσφαλτες νεραῖδοσπρόσφεριτες
[χορδές
κελαῖδισμὸ καὶ κλάγγασμα καινούρια θὰ τῆς
[ζάνω.

Καὶ τὸνειρό μου, τῆς παρθένας Ἰγνησῶς
Καὶ τῆς παρθένας Ἰγνησῶς [γαμπρός,
τὸ μαρμαροκρινόχερο στὸ ἥσυχο μεθύσι
τῶν τάφων πού τοὺς εἶναι θησαυρός,
τὸ χέρι τῆς παρθένας Ἰγνησῶς
πᾶει τὸνειρό μου νὰ φιλήσῃ.

Η ΜΟΥΣΑ

Ρήμασμα ὀϊμέ! καὶ χάλασμα τῆς γῆς τὸ
[περιβόλι,
γύμνια στῆς χώρας τᾶνοιχτά, καὶ στὰ κλεισμένα
[τῆς ψυχῆς!

Ἡ Ἑλλάδα ὄνειροπάλατο κ' ἓνα χαμόγελο
[δλν !]
Ξένος προφήτης ἔκραξε τῆς χώρας θείας
[ξαγναντευτής.
Οἰμέ! τὸ ὄνειροπάλατο, στὸ φῶς τοῦ ξύπνου,
[πάει,
χέρι, σὰ Μήδειας βακχικῆς, κομμάτια τὸ
[σκορπᾷ
τὸ ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς κορμὶ στὰ αἰγαῖα γαλανο-
[πλάτια...
Κ' ἐσύ, βλαστός μου ἀταίριαστος, καὶ ποιός
[θὰ τὸ πιστέψῃ;

στὴν πράξῃ ἀπάνου, στὴ φωτιά, καὶ ποιά
[δρσοπιλάτια
χμιαρικά ἀγωνίζεσαι νὰ χτίσῃς μὲ τὴ Σκέψῃ;

Ὡ πεταλοῦδες τῶν παιδιῶν καὶ τῶν καρδιῶν,
μέσ' στὰ κοπάδια ἀνυποψίαστες τῶν ἀκρίδων!
Δόξες τῶν ἔργων καὶ χαρὲς τῶν τραγουδιῶν,
τίς κάνουν οἱ εὐτυχίες τῶν πατριδῶν.

1917

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΜΑΣ

Α. ΑΝΤΡΕΓΕΦ

ΜΕΡΑ ΓΙΟΜΑΤΗ ΟΡΓΗ

(Μεταφρασμένο ἀπὸ τὰ Ρούσικα, ἀπὸ τὸ Ν. ΚΑΣΤΡΙΝΟ)

Τοῦ μοναδικοῦ μας ποιητῆ ΚΩΣΤΗ ΠΑΠΑΜΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΠΡΩΤΟ

1

... Τὸ λήπτερο τοῦτο τραγοῦδι, γιὰ τίς τρομερὲς
μέρες τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς τιμωρίας, τὸ ταίριασα
ὅπως μπορούσα, ἐγὼ ὁ Τζερόνιμο Πασκάνια, ὁ Σι-
κελιανὸς ληστής, κκοουρῆς, κλέφτης, φονιάς, ἐγ-
κληματίας, κομιτάτζης...

Κι' ἀφοῦ τὸ ταίριασα ὅπως μπορούσα, θέλησα νὰ
τὸ τραγουδήσω φωναχτά, δυνατά, σὰν ποὺ τραγου-
δοῦνται τὰ ὁμοῖα τραγοῦδια...

Μὰ ὁ φυλακίτης δὲ μᾶρισε. Τάρτι του ποῦναι
γιομάτο τρίχες ἔχει μικρό, στενὸ τὸ χουνί του, κα-
τάλλγηλο μανάχα γιὰ τέδικα λόγια, τὰ διφορούμενα,
τὰ φέρνικα, ποὺ σέρνονται στὴν κοιλιὰ σὰν ταπεινὰ
ὀντάρια...

Μὰ τὰ δικὰ μου τὰ λόγια δὲν εἶναι τέτλια. Τὰ δικὰ
μου τὰ λόγια πᾶνε ἴσια στάρτι, ἔχουν γερὸ τὸ στή-
θος καὶ φαρδύες τίς πλάτες—ἀχ! καὶ πόσο πονοῦνε
καὶ ξεκιῶζουν τάρτι τοῦ φυλακίτη, ποῦναι γιομάτο
τρίχες!

— Τάρτι του ἂν εἶναι κλειστό, γύρεψε ἄλλη πόρ-
τα, Τζερόνιμο, εἶπα στὸν ἐαυτό μου φιλικά. Καὶ
σκέφτηκα, καὶ γύρεψε, καὶ βρήκε ὁ Τζερόνιμο, γιὰτὶ
δὲν εἶναι καθόλου κοντός.

Καὶ νά, τί ἔκανα: σκάλιζα τὸ τραγοῦδι μου πάνω
σὲ ἄγριο λίθο, ποὺ μὲ τοὺς γιομάτους ἀπ' ὀργὴν χτύ-
πους μου τοῦ ἀναψα τὴν παγωμένη καρδιά. Κι' ἄμα
ὁ ἀγρίλιθος ζωντάνεψε καὶ μὲ κοίταξε μὲ φλογι-
σμένα μάτια ἀπ' ὀργήν, τότε σήκωσα καὶ τὸν ἀπ' ἔβωσα
προσεχτικὰ στὴν ἀκρὴ τοῦ ἀδλότοιχου τῆς φυλακῆς.

Καταλαβαίνει τὸ στοχασμὸ μου; Εἶμαι ξυπνός
καὶ λογαριάζω πῶς γλήγορα θὰ τρανιάξῃ πάλε τὴ
γῆ καμμιά φιλικιά γροθοσπρωξιά καὶ ξανά θὰ κατα-
στρέψῃ τὴν πολιτεία σας. Καὶ τότες, θὰ γκρεμιστοῦν

οἱ ἀδλότοιχοι καὶ ὁ ἀγρίλιθος μου θὰ πᾶει κάτω
καὶ θὰ σπάσῃ τὸ κεφάλι τοῦ φυλακίτη. Κι' ἄμα τὸ
σπάσῃ, πάνω στὸ μαλ' ἀπὸ τὸν κροῖ, τεχνητοῦτερό
μουλάκι του θὰ παρῇ τὸ λήπτερό μου τραγοῦδι
ὡς ἐν βασιλικῇ βιολῇ, ὡς ἐν κινούρῃ ἀντολῇ γιο-
μάτη ὀργῇ... Καὶ μ' ἀπὸ μαζὶ ὁ φυλακίτης μου
θὰ παγγῇ στὸν τάφο.

— Αἱ φυλακίτη, μὴν κλείς τάρτι σου! Ἐγὼ θὰ
διαπεράσω τὸ κάφκαλό σου.

2

Ἄν ξήρω, θὰ σκάνω στὰ γέλια ἀπ' τὴ χρά μου.
Ἄν πεθάνω, τὰ κόκαλά μου θὰ χορδίσουνε στὸ ρε-
πιασμένο τάφο μου. Καὶ θάιναι μιά ἐφθυμὴ τραν-
τέλλα!

Μπορεῖς νὰ πάρῃς ὄρκο πῶς ἀπὸ τὸ δὲ θὰ γενῇ ποτέ;
Πρῶτ' ἀπ' ἔλους ἢ γροθοσπρωξιά μπορεῖ νὰ ριζέμενα
κάτου: τὸ σάπιο κιδοῦρι μου, τὴ βρωμερὴ σάρκα μου,
ὅλον ἐμένα νεκρό, θαμμένο γιὰ πάντα, πλακωμένο
γερά ἀποκάνου. Ἀπὸ πῶς γέννηκε μιά φορὰ ἐποῖτες
τίς μεγάλες μέρες: ἀνοιξε ἡ γῆ στὰ νεκροταφεῖα καὶ
ξεπρόβαλλαν τὰ εἰρηνικά κιδοῦρια.

Εἰρηνικά κιδοῦρια, ἀπροσκάλεστοι μουσαφιρέοι:
στὸ ταμπούσι!

3

Νά, τὰ ὀνόματα τῶν συντρόφων μου, ποὺ ἡ φιλικιά
μᾶζε τοὺς ἀπὸ τίς λίγες ὥρες: Πασκάλε—
καθηγητής, Τζουζέππε, Πίντο, Ἀλμπά.

Τοὺς τουφέκισαν οἱ στρατιῶτες.

Εἶταν ἀκόμα ἕνας νέος, κελός, ὑποχρεωτικός, καὶ
τόσο ὁμορφος, ποὺ τότε λυπήθηκε ἡ ψυχὴ μου. Τὸν
εἶχα σὰν παιδί μου κι' ἐκεῖνος σὰν πατέρα μ' ἐστι-
μάριζε.

Τὸνομά του δὲν τὸ ξέρω. Δὲν πρόκανα νὰ τὸ ρω-